

L'EDUCACIÓ QUE VOLEM

RESPOSTES EDUCATIVES: *de l'amenaça a l'oportunitat*

Versió 26.01.2021

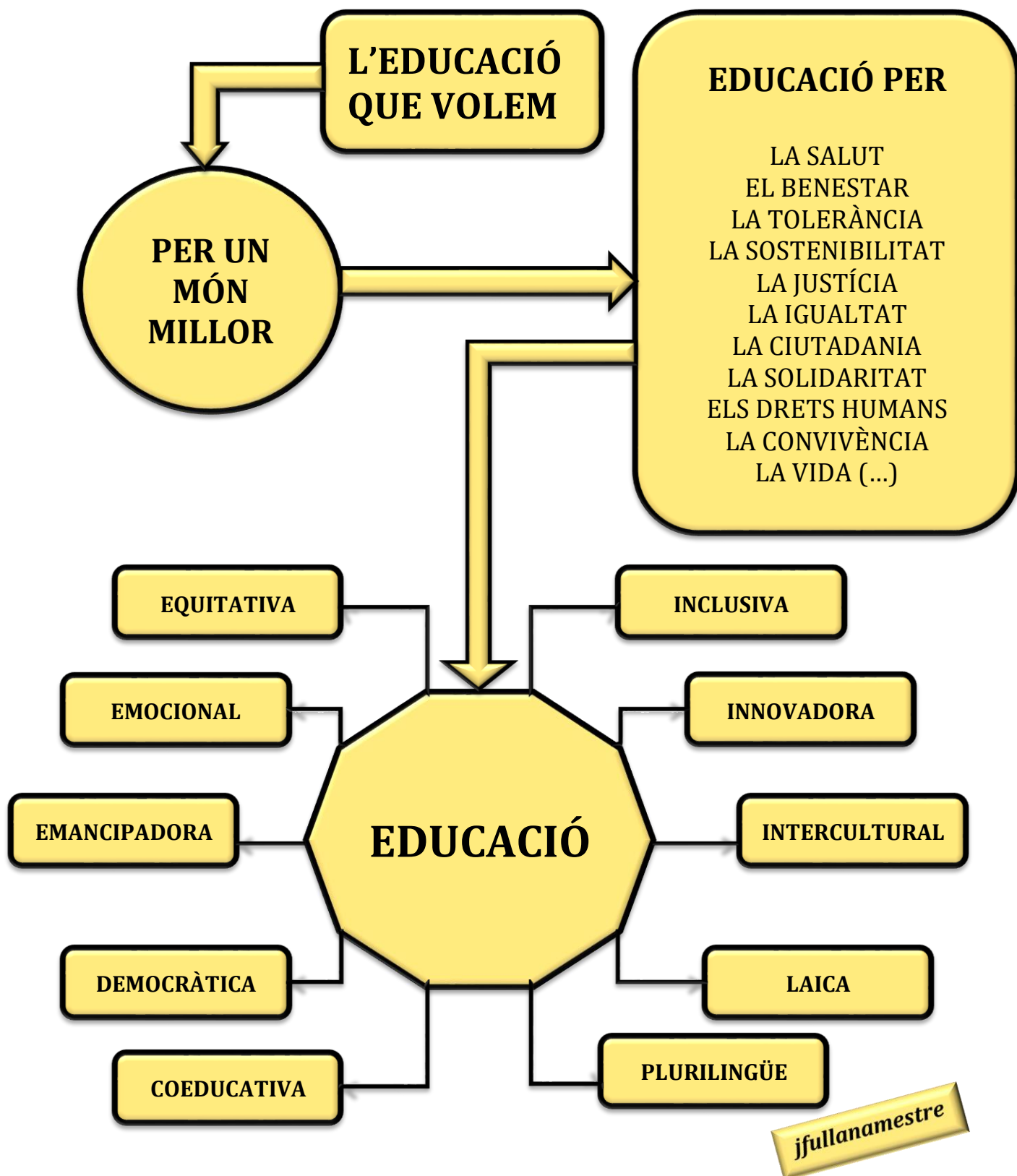
Necessitem traslladar a l'àmbit educatiu els coneixements que faciliten la construcció d'una escola per la **vida**, més **justa**, que cerca el desenvolupament integral de les xiquetes i els xiquets en condicions d'**igualtat**, llibertat i **solidaritat**... La construcció d'una escola que promou la **salut** i el **benestar**, la **pau**, la superació de les desigualtats i discriminacions, la **ciutadania** activa, crítica i participativa, la **cooperació**... una escola que impulsa la **tolerància**, la **convivència democràtica**, i els **drets humans**,... que estimula l'educació pel **desenvolupament sostenible**.

Aquest document entorn a l'escola que volem (EQV), és un document en construcció – *l'educació que volem sempre ho està*-- que s'estructura en 3 blocs de continguts:

- 1) Infografia: Definicions, amenaces i oportunitats relacionades
- 2) Línies d'actuacions
- 3) Organització i funcionament dels centres docents: Normativa relacionada

L'EDUCACIÓ QUE VOLEM

de l'amenaça a l'oportunitat

COEDUCACIÓ

EDUCACIÓ COEDUCATIVA

L'educació coeducativa “impulsa una escola com a espai estable i segur, en el qual es protegeix tot l'alumnat de tota discriminació, assetjament i/o agressió per la seua orientació sexual, identitat sexual i/o identitat de gènere, diversitat familiar, que els ajuda a viure les seues relacions des de la igualtat i el respecte, superant actituds violentes, masclistes, homòfobes, bifòbiques i transfòbiques.” *(Pla director de coeducació, Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i esport)*

Es tracta d'un “model d'ensenyament basat en la formació en igualtat entre sexes, el rebuig de tota forma de discriminació i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere.” *(Llei d'Igualtat Valenciana, Article 5.1).*

“Educació conjunta d'alumnes d'ambdós sexes en una classe o un centre educatiu, que intenta proporcionar els mitjans i les condicions perquè tots els alumnes tinguin les mateixes oportunitats reals i procura corregir els models sexistes.” *@Termcat*

AMENACES

- Desigualtats per raons de sexe
- Transmissió de rols notablement marcats i diferents.
- Càrrecs de responsabilitat assignats principalment als homes.
- Situacions de desigualtat que desemboquen en segregacions en el mercat laboral.
- Bretxes salarials,
- Infrarepresentació de les dones en totes les esferes de la vida pública.
- (...)

OPORTUNITATS

Enfocaments equitatiu dels continguts, dels mètodes, del llenguatge, de les relacions, de l'organització i de tota la dinàmica generada en la pràctica educativa.

La coeducació comporta la promoció d'una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere, com també la integració de forma explícita i amb continguts d'aprenentatge de la perspectiva de gènere.
@VicentPascual

LÍNIES D'ACTUACIÓ

El centre educatiu com a motor de la igualtat de gènere

- Dotació de normes d'organització i funcionament que faciliten l'educació coeducativa
- Desenvolupament d'actuacions per a la igualtat entre dones i homes.
- No segregació escolar per sexe
- Ús no sexista dels espais del centre.
- Materials curriculars que no contribueixen a crear diferents expectatives per a xiquetes i xiquets
- Supressió de visions androcèntriques
- Eliminació de rols i estereotips de gènere no igualitaris
- Relacions igualitàries entre xiquetes i xiquets
- Educar des d'altres models de masculinitat
- Protocol d'acompanyament per a garantir el dret a la identitat de gènere, l'expressió de gènere i la intersexualitat
- Ús d'un llenguatge inclusiu
  - *Rebutjar que les formes masculines són les genèriques i passar a utilitzar masculí i femení o genèrics. (Rètols, comunicacions amb les famílies, noms a les classes,...)*
  - *Donar entrada a totes les fórmules que visualitzen tots els models de família.*
  - *Fer referència a dones i homes en tots els camps del coneixement: literatura, història, ciència, món artístic, de l'esport...*
  - (...)
- (...)

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i intercultural, inclusiva, *coeducativa* i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 11. Funcions de l'equip directiu

j) Impulsar el desenvolupament d'actuacions per a la *igualtat entre dones i homes* seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels plans d'igualtat de la Generalitat que siguen aplicables.

Article 45.2. Les funcions de la coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència són:

a) Coordinar les actuacions *d'igualtat entre homes i dones* referides en la Resolució de les Corts Valencianes núm. 98/IX, de 9 de desembre de 2015, i seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels plans d'igualtat impulsats per la Generalitat que siguen aplicables.

Article 55. Consideracions generals

2. El projecte educatiu recull els principis que fonamenten, donen sentit i orienten les decisions que generen i vertebraren els diferents projectes, plans i activitats del centre. Ha d'incloure mesures per a promoure valors d'equitat, responsabilitat, *coeducació*, interculturalitat, llibertat, sentit crític, prevenció i resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència a les aules i per a fomentar la igualtat entre dones i homes.

4. (...) El PEC ha d'incloure els *principis coeducatius* i evitar aquelles actituds que afavorisquen la discriminació sexista i, mitjançant la intervenció positiva, promocionar, a partir de la posada en valor de les aportacions de les dones en cada àrea, el desenvolupament personal integral de tots els membres de la comunitat. Ha de garantir el respecte a la identitat de gènere sentida i incorporar accions encaminades a la no-discriminació que permeten superar els estereotips i comportaments sexistes i discriminatoris.

Article 68. Normes d'organització i funcionament

2. Les normes d'organització i funcionament "inclouran, de manera prioritària, el pla d'igualtat i convivència, d'acord amb el *Pla director de coeducació* i els *plans d'igualtat* impulsats per la Generalitat que siguen aplicables."

Article 80. Normes generals

4. "La PGA facilitarà el desenvolupament coordinat de totes les activitats educatives, el correcte exercici de les competències dels diferents òrgans de govern i de coordinació docent i la participació de tots els sectors de la comunitat escolar sobre la base dels *principis de coeducació*."

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i intercultural, inclusiva, *coeducativa* i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 10. Funcions de l'equip directiu

j) Impulsar el desenvolupament d'actuacions per a la *igualtat entre dones i homes* seguint les directrius del *Pla director de coeducació* i del *pla d'igualtat* impulsat per la conselleria competent en matèria d'educació, i del *Pla d'igualtat d'homes i dones* de l'Administració de la Generalitat.

Article 31. Comissions del consell escolar

4. La comissió d'inclusió, igualtat i convivència, estarà integrada, almenys, per les persones titulars de la direcció i de la secretaria, la persona coordinadora d'igualtat i convivència del centre, una persona representant del professorat del centre, una persona representant de les mares, pares o representants legals de l'alumnat i una persona representant de l'alumnat, triats, en el seu cas, entre els membres del consell escolar per cadascun dels sectors respectius. Aquesta comissió tindrà com a objectiu el disseny i la posada en marxa d'iniciatives encaminades a la inclusió i a l'eliminació de les barreres a l'accés, participació i aprenentatge, i a la igualtat entre homes i dones, seguint les directrius del *Pla director de coeducació* i dels *plans d'igualtat* de la Generalitat que siguen aplicables, amb especial atenció als casos d'assetjament escolar i de discriminació de qualsevol índole, i a la mediació per a la resolució de conflictes, particularment els relacionats amb la violència escolar.

Article 53. Coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador d'igualtat i con-vivència són:

a) Coordinar les actuacions *d'igualtat entre homes i dones* referides en la Resolució de les Corts Valencianes núm. 98/IX, de 9 de desembre de 2015, i seguint les directrius del Pla director de *coeducació* i dels plans d'igualtat impulsats per la Generalitat, que siguen d'aplicació.

Article 70. Consideracions generals

2. El projecte educatiu recull els principis que fonamenten, donen sentit i orienten les decisions que generen i vertebraren els diferents projectes, plans i activitats del centre. Ha d'incloure mesures per a promoure valors d'equitat, responsabilitat, *coeducació*, interculturalitat, llibertat, sentit crític, prevenció i resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència a les aules i per a fomentar la igualtat entre dones i homes.

4. El PEC "ha d'incloure els *principis coeducatius* i evitar aquelles actituds que afavorisquen la discriminació sexista i, mitjançant la intervenció positiva, promocionar, a partir de la posada en valor de les aportacions de les dones en cada àrea, el desenvolupament personal integral de tots els membres de la comunitat. Ha de garantir el respecte a la identitat de gènere sentida i incorporar accions encaminades a la no-discriminació que permeten superar els estereotips i comportaments sexistes i discriminatoris."

Article 83. Normes d'organització i funcionament

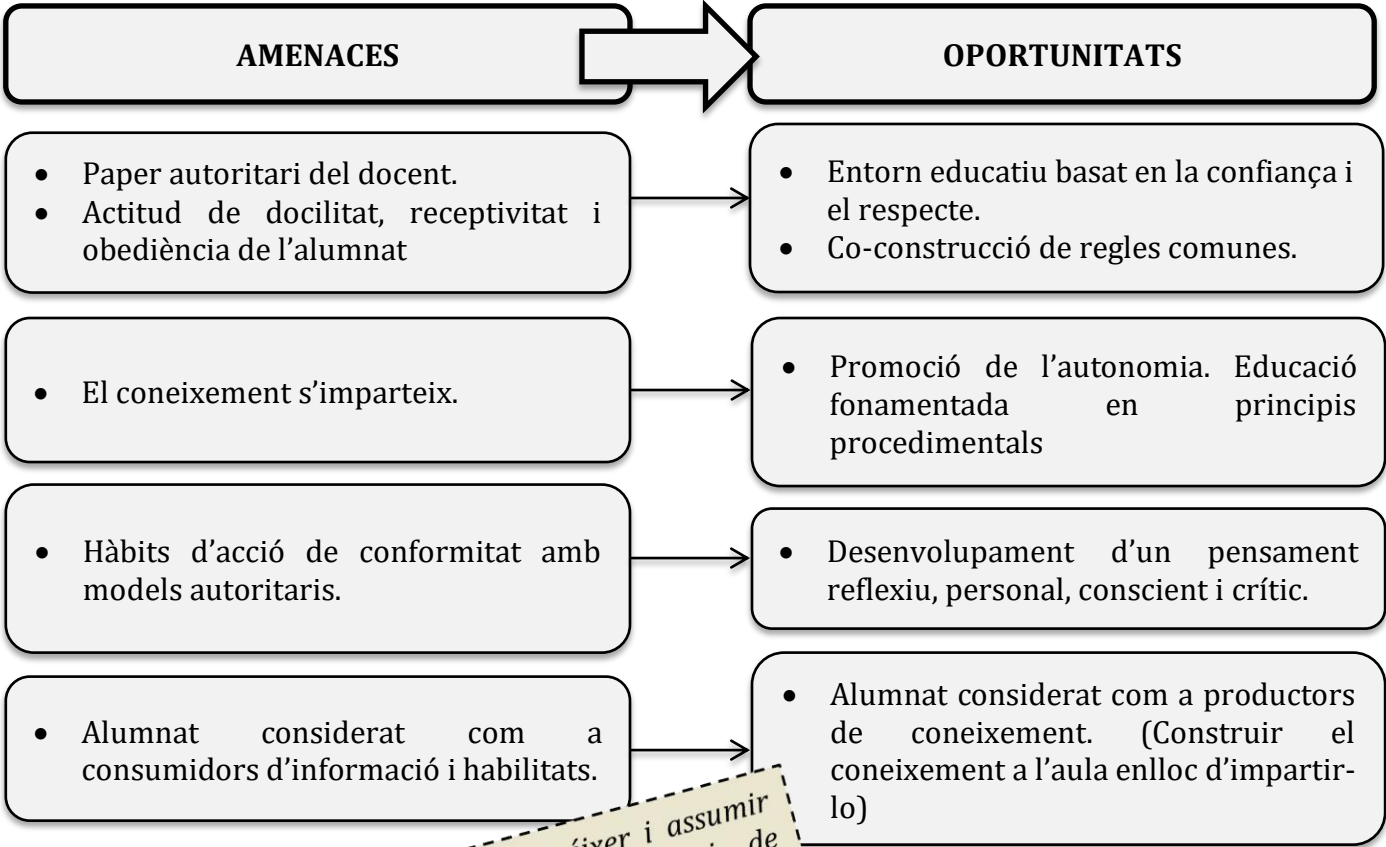
2. Les normes d'organització i funcionament "inclouran, de manera prioritària, el pla d'igualtat i convivència, d'acord amb el *Pla director de coeducació* i dels plans d'igualtat de la Generalitat que siguen aplicables."

Article 95. Normes generals

4. La PGA facilitarà el desenvolupament coordinat de totes les activitats educatives, el correcte exercici de les competències dels diferents òrgans de govern i de coordinació docent i la participació de tots els sectors de la comunitat escolar sobre la base dels *principis de coeducació*.

DEMOCRÀCIA-PARTICIPACIÓ

EDUCACIÓ DEMOCRÀTICA I PARTICIPATIVA
Es tracta d'un moviment educatiu amb la democràcia com a objectiu i com a recurs pedagògic.
Situa la democràcia al centre de la seua pràctica.

L'escola valenciana "ha de fer conèixer i assumir a l'alumnat els valors democràtics i de respecte pels drets humans. Però sobretot ha de funcionar d'acord amb aquests valors i ha de procurar projectar-los sobre l'entorn."
@VicentPascual

"Ser demòcrata seria actuar reconeixent que mai vivim en una societat prou democràtica."
@DerridaJacques
L'escola tampoc ho és mai de prou democràtica...

LÍNIES D'ACTUACIÓ

1. Planificació educativa

Saber.

- Conèixer el funcionament de les institucions
- Conèixer els principals elements que generen desigualtats
- Conèixer drets i deures
- (...)

Saber fer. Capacitat per a:

- Expressar amb arguments els seus punts de vista.
- Reconèixer i valorar diferents punts de vista.
- Formular preguntes per a entendre millor una situació determinada.
- Produir i interpretar missatges
- Reivindicar una educació pública per a aprendre a viure junts, per a la construcció d'una verdadera democràcia.
- (...)

Saber ser. Capacitat per a:

- Expressar el seu punt de vista diferent al majoritari.
- Demostrar obertura
- Tenir sentit de comunitat
- Ser conscient de l'impacte de les seues actuacions
- (...)

2. Desenvolupament d'estratègies per fomentar la participació dels grups infra-representats en els espais establerts de participació.

3. Desenvolupament d'una cultura i una organització que posa en valor els punts de vista i aportacions de l'alumnat, de les seues famílies i d'altres membres de la comunitat educativa i de manera especial dels grups més vulnerables.

4. Formació per la democràcia i en democràcia.

- Adequar l'oferta formativa per a permetre que els equips directius, els membres dels consells d'alumnes i la comunitat educativa en general puguen exercir el seu paper.

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES EDUCATIUS: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que

permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, *participativa, democràtica*, plurilingüe i intercultural, inclusiva, coeducativa i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 23. Principis d'actuació dels òrgans col·legiats

b) Garantir l'exercici dels drets i el compliment dels deures de la comunitat educativa, així com la seua *participació efectiva en la vida del centre*, en la seua gestió i avaluació, tot respectant l'exercici de la seua *participació democràtica*.

d) Fomentar la *convivència democràtica i participativa*, i afavorir mesures i actuacions que impulsen la prevenció i la resolució pacífica dels conflictes, així com promoure el pla d'igualtat i convivència.

Article 50. Participació de l'alumnat

La direcció del centre, amb l'informe previ del claustre i el consell escolar, establirà vies, que es recolliran en les normes d'organització i funcionament del centre, per tal de facilitar i fomentar la *participació de l'alumnat* en la vida del centre tenint en compte que la participació és un mitjà per a millorar la qualitat educativa i fomentar els *valors democràtics*.

Article 51. Altres mitjans d'organització, participació i col·laboració

1. Els centres promouran compromisos amb les famílies per al desenvolupament d'activitats amb la finalitat de millorar el rendiment acadèmic de l'alumnat i *promoure la participació democràtica*. Aquests compromisos seran recollits en el projecte educatiu de centre i podran implicar l'existència d'altres òrgans de *participació* i col·laboració el caràcter, la composició, les tasques i el funcionament dels quals estaran regulats en les normes d'organització i funcionament

2. Per a enriquir la vida escolar amb altres *estructures de participació* que fomenten els *hàbits democràtics* de l'alumnat i la col·laboració i implicació de la família a l'escola, els centres podran establir *altres vies de participació*, com ara:

a) Reunions d'aula de l'alumnat, l'objectiu de les quals és *crear hàbits de participació democràtica* i millorar la implicació d'aquest en el funcionament de la classe.

b) Reunions de centre amb les famílies, l'objectiu de les quals és fomentar la relació centre educatiu – família. Aquestes reunions seran convocades per la direcció del centre i es desenvoluparan en col·laboració amb el claustre de professorat, amb els representants de les mares, pares o representants legals de l'alumnat en el consell escolar i amb les associacions de mares i pares de l'alumnat.

c) Reunions del professorat, l'objectiu de les quals és millorar la implicació del professorat en la vida del centre.

d) Reunions entre representants de diferents sectors de la comunitat educativa.

e) Escola de pares i mares.

f) Qualsevol altres que determine el consell escolar de centre.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, *participativa, democràtica*, plurilingüe i intercultural, inclusiva, coeducativa i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 25. Principis d'actuació dels òrgans col·legiats

b) Garantir l'exercici dels drets i el compliment dels deures de la comunitat educativa, així com la seua *participació efectiva en la vida del centre*, en la seua gestió i avaluació, tot respectant l'exercici de la seua *participació democràtica*.

d) Fomentar la *convivència democràtica i participativa*, i afavorir mesures i actuacions que impulsen la prevenció i la resolució pacífica dels conflictes, així com promoure el pla d'igualtat i convivència.

Article 65. Funcions de les delegades i delegats dels grups de l'alumnat

2. Les delegades i delegats i les subdelegades i subdelegats assumeixen el deure d'actuar de manera pacífica i *democràtica*, i ser un model de respecte amb els seus iguals i amb la resta de la comunitat educativa.

Article 66. Altres mitjans d'organització, participació i col·laboració

1. Els centres promouran compromisos amb les famílies per al desenvolupament d'activitats amb la finalitat de millorar el rendiment acadèmic de l'alumnat i promoure la *participació democràtica*. Aquests compromisos seran recollits en el projecte educatiu de centre i podran implicar l'existència d'altres òrgans de *participació* i col·laboració el caràcter, la composició, les tasques i el funcionament dels quals estaran regulats en les normes d'organització i funcionament.

2. Per a enriquir la vida escolar amb altres *estructures de participació* que fomenten els *hàbits democràtics* de l'alumnat i la col·laboració i implicació de la família a l'escola, els centres podran establir altres vies de participació, com ara:

- a) Reunions d'aula de l'alumnat, l'objectiu de les quals és crear *hàbits de participació democràtica* i millorar la implicació d'aquest en el funcionament de la classe.
- b) Reunions de centre amb les famílies l'objectiu de les quals és fomentar la relació centre educatiu – família. Aquestes reunions seran convocades per la direcció del centre i es desenvoluparan en col·laboració amb el claustre de professorat, amb els representants de les mares, pares o representants legals de l'alumnat en el consell escolar i amb les associacions de mares i pares d'alumnat.
- c) Reunions del professorat, l'objectiu de les quals és millorar la implicació del professorat en la vida del centre.
- d) Reunions entre representants de diferents sectors de la comunitat educativa.
- e) Escola de pares i mares.
- f) Qualsevol altres que determine el consell escolar del centre.

EMANCIPACIÓ

EDUCACIÓ EMANCIPADORA

- L'educació emancipadora és una educació de "caràcter autènticament reflexiu, que implica actes permanents d'exposició a la realitat" @Freire
- És aquella que "té com a horitzó fer possible que cadascú puga ser capaç de pensar per ell mateix, juntament amb els altres, els problemes del propi temps." @MarinaGarcés
- "Està orientada a promoure els drets humans, la construcció de la pau, les ciutadanes actives, crítiques i participatives, l'enfortiment de les nostres democràcies, la col·lectivitat i la superació de les desigualtats i discriminacions."
- És una "proposta capaç de generar des de mirades crítiques un canvi cultural que revolucione la forma d'interpretar el món, i que tinga potencial per plantejar alternatives que desafien la globalització dominant." @HEGOA

AMENACES

- Orientacions pedagògiques adaptades a les estructures de poder
- Androcentrisme
- Etnocentrisme
- Antropocentrisme
- (...)

OPORTUNITATS

- Acció educativa orientada a la comprensió de la realitat i a la seva transformació conforme a principis de llibertat, justícia i igualtat
- Pedagogia crítica, fonamentada en la reflexió i l'acció.
- Promoció del diàleg, de l'autonomia i de la participació.
- Reflexió i actuació conjuntament sobre el món per transformar-lo.
- Aprendre a pensar per un mateix i amb els altres.
- Educació entesa com un procés dialògic i emancipador.
- Poder transformador de l'educació.
- Comunitats d'aprenentatge
- (...)

"Instruïm-nos, perquè necessitem tota la nostra intel·ligència. **Emocionem-nos, perquè necessitem tot el nostre entusiasme.** Organitzem-nos, perquè necessitem tota la nostra força."
 @AntonioGramsci

LÍNIES D'ACTUACIÓ

1. Manifest per una educació emancipadora i transformadora: 25 principis i propostes: ¹

- L'educació com a projecte humanitzador.
- El dret a l'educació de totes i tots.
- L'escola inclusiva i inclosa.
- L'escola pública comunitària com a servei essencial.
- Un currículum de mínims.
- Un currículum que atén les urgències.
- Un currículum emancipador que incorpora el comú i el divers.
- Un currículum que recull la memòria històrica democràtica.
- Una escola amb certeses per afrontar la incertesa.
- El sentit de l'experiència d'aprenentatge.
- La cultura està al territori.
- El coneixement integrat i globalitzat.
- El pensament crític.
- Educació pausada.
- Avaluació per la millora de l'aprenentatge.
- Centre de recerca i desenvolupament curricular.
- L'educació com a conversa.
- La cura mútua.
- Autonomia de centre.
- Escola unificada.
- Transformació de patis i espais escolars.
- Democràcia participativa radical.
- Funcions i compromisos del professorat.
- Dret a la desobediència.
- Pedagogia de la presència.

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES EDUCATIUS: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

No consta

EDUCACIÓ SESUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

No consta

---

¹ @ForoDeSevilla el signen: Jordi Adell, Rocío Anguita, Jaume Carbonell, Enrique J. Díez, Isabel Galvín, Rodrigo, J. García, José Gimeno Sacristán, Francesc Imbernon, Javier Marrero, Jaume Martínez Bonafé, Montse Millán, Carmen Rodríguez, Julio Rogero, Francesca Salvà i Juana Mª Sancho

EQUITAT

EDUCACIÓ EQUITATIVA

“L'equitat en l'educació és el dret a un sistema educatiu just i inclusiu que assegure l'accés a una educació d'alta qualitat i oferisca oportunitats per a l'aprenentatge personalitzat, el desenvolupament personal i social.” *(Supporting Opportunity in Schools: Promoting Educational Equity 2017-1-ES01-KA201-037990)*

“L'objectiu prioritari d'un ensenyament obligatori hauria de ser corregir les desigualtats entre els infants, ocasionades pel fet d'haver nascut en un nivell social determinat, de manera que garantis la màxima equitat d'oportunitats de tots els ciutadans en acabar l'esmentat ensenyament obligatori. En canvi, l'objectiu principal i gairebé exclusiu de molts centres és, lamentablement, el de preparar eficientment per als cicles educatius posteriors; objectiu sens dubte important, però que, del meu punt de vista, en la fase d'educació obligatòria hauria de passar a un segon lloc.” @JaumeCarbonell

- Increment de les desigualtats.
- Distribució desigual de l'alumnat entre centres educatius d'un determinat territori, per raons d'origen o de nivell socioeconòmic.
- Copagament de les famílies
- (...)

- Principi de gratuïtat
- Mecanismes adequats de planificació de la oferta educativa
- Orientació, acompanyament en el procés d'assignació de la matrícula viva
- Mecanismes de transparència i control
- Pla de millora de la qualitat dels centres educatius, especialment d'aquells més desfavorits
- (...)

“L'equitat no consisteix en donar a tots el mateix, ni tan sols en donar a cadascun segons les seves capacitats, sinó en donar a cadascú segons les seues necessitats.”

LÍNIES D'ACTUACIÓ

1. Combatre la segregació escolar
2. Reducció de factors de discriminació negativa ²
  - a) Regular "l'interès" (no el dret) de les famílies a escollir centre.
Cal regular l'interès dels pares en escollir centre educatiu, de manera que els interessos particulars no puguen anar en contra de l'interès general d'acabar amb els mecanismes que fomenten i perpetuen la desigualtat.
  - b) Promoure les escoles integradores. (Hibridació social)
Cal donar suport (amb més i millors recursos, amb serveis complementaris, etc.) a les escoles que assumeixen el repte de la hibridació social i de la diversitat cultural.
  - c) Promoure criteris inclusius en el desenvolupament de l'escolarització. Eliminació de factors de discriminació negativa.
    - No als itineraris diferenciats,
    - Promoció de curs automàticament,
    - Educació especial integrada en el sistema educatiu ordinari
    - Escola pública. Escola de tots i totes per a tots i totes.
  - d) Promoure criteris inclusius en la constitució de grups d'aprenentatge.
Des del moment que es constitueixen itineraris distints o grups homogenis, es dona un valor social jerarquitzat a cada grup i l'ensenyament s'imparteix en funció del prestigi i del valor social atribuït a cada grup. És per aquesta raó que aquestes organitzacions educatives són contràries a l'equitat i a la igualtat de oportunitats, reforçant encara més l'exclusió.
  - e) Implementació d'estratègies que garanteixen aprenentatges eficients.
Generalitzar les tècniques d'aprenentatge en grups flexibles, per projectes, en grups cooperatius, etc.; i implementar i estendre les estratègies de formació-reflexió-acció en els equips de professorat.
(...)

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES EDUCATIUS: Normativa relacionada.

EDUCCIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, *equitativa*, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i intercultural, inclusiva, coeducativa i *igualitària* per a tot l'alumnat.

---

² Font: @FrancescCarbonell

Article 11. Funcions de l'equip directiu

j) Impulsar el desenvolupament d'actuacions per a la igualtat entre dones i homes seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels *plans d'igualtat* de la Generalitat que siguin aplicables.

l) Fomentar la participació del centre en projectes europeus, d'investigació i innovació i desenvolupament de la qualitat i equitat educativa, en projectes de formació i de perfeccionament de l'acció docent del professorat, i en l'ús integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació en l'ensenyament.

Article 19. Selecció de la direcció dels centres

2. La selecció de la persona que exercisca la direcció d'un centre educatiu s'efectuarà mitjançant un concurs de mèrits entre el professorat funcionari de carrera que impartisca alguns dels ensenyaments autoritzats al centre i es realitzarà d'acord amb els *principis d'igualtat*, publicitat, mèrit i capacitat.

Article 20. Funcions de la direcció d'estudis

o) Elaborar, en col·laboració amb la resta de membres de l'equip directiu, els horaris acadèmics de l'alumnat i del professorat, tenint en compte un *repartiment equitatiu de grups i nivells*, d'acord amb els criteris pedagògics i organitzatius inclosos en la programació general anual i d'acord amb la normativa que regule l'organització i el funcionament dels centres, així com vetlar pel seu compliment.

Article 23. Principis d'actuació dels òrgans col·legiats

c) Afavorir les *mesures d'equitat* que garantisquen la igualtat d'oportunitats, la inclusió educativa i la no-discriminació, tot fent especial atenció a les desigualtats socioeconòmiques o per raó de gènere, i al foment de l'ús normalitzat del valencià, i actuar com a element compensador de les desigualtats de qualsevol tipus (personals, culturals, econòmiques, socials, etc.).

d) Fomentar la convivència democràtica i participativa, i afavorir mesures i actuacions que impulsen la prevenció i la resolució pacífica dels conflictes, així com *promoure el pla d'igualtat i convivència*.

Article 27. Competències del consell escolar

a) Proposar directrius per a l'elaboració del projecte educatiu, del projecte de gestió, de les normes d'organització i funcionament, de la programació general anual, i de tots aquells plans i programes que determine l'Administració educativa amb *criteris d'equitat*.

l) Proposar i aprovar mesures i iniciatives que afavorisquen la *igualtat*, la convivència i el respecte a la diversitat, la *compensació de desigualtats*, la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits i la *igualtat entre dones i homes*.

Article 28. Règim de funcionament del consell escolar

1. En la sessió de constitució del consell escolar es designarà una persona entre les persones integrants que impulse mesures educatives per al *foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes*.

Article 30. Comissions del consell escolar

2. En qualsevol cas, hauran de constituir-se, almenys, la comissió de gestió econòmica, la comissió d'inclusió, *igualtat i convivència* i la comissió pedagògica, d'activitats extraescolars i complementàries i de serveis complementaris de menjador i transport, així com aquelles altres que es determine.

5. La comissió d'inclusió, *igualtat i convivència*, estarà integrada, almenys, per les persones titulars de la direcció i de la secretaria, la *persona coordinadora d'igualtat i convivència* del centre, una persona representant del professorat del centre i una persona representant de les mares, pares o representants legals, triats, en el seu cas, entre els membres del consell escolar per cadascun dels sectors respectius. Aquesta comissió tindrà com a objectiu el disseny i la posada en marxa d'iniciatives encaminades a la inclusió i a l'eliminació de les barreres a l'accés, la participació i l'aprenentatge, i a la *igualtat entre homes i dones*, seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels *plans d'igualtat* de la Generalitat, amb especial atenció als casos d'assetjament escolar i de discriminació de qualsevol índole, i a la mediació per a la resolució de conflictes, particularment els relacionats amb la violència escolar.

Article 32. Competències del claustre de professorat

h) Proposar mesures i iniciatives que afavorisquen la convivència, la *igualtat entre dones i homes* i la resolució pacífica de conflictes al centre docent.

Article 38. Funcions dels equips docents i dels equips de cycle

k) Participar en el desenvolupament del *pla d'igualtat i convivència*.

Article 42. Altres figures de coordinació

1. Als centres públics dependents de la Generalitat que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil de segon cicle i/o d'Educació Primària hi haurà, almenys, les següents figures de coordinació:

- a) Coordinadora o coordinador TIC.
- b) Coordinadora o coordinador de formació.
- c) *Coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència*.
- d) Coordinadora o coordinador del programa de reutilització de lli-bres i materials curriculars.
- e) Aquelles altres que es determinen per la conselleria competent en matèria d'educació.

Article 45. Coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència

1. La direcció del centre designarà una persona responsable de la coordinació *d'igualtat i convivència* entre el professorat del claustre, preferentment entre els membres amb formació en aquest àmbit de treball i destinació definitiva al centre educatiu, a proposta de la direcció d'estudis i oït el claustre.

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador *d'igualtat i convivència* són:

- a) Coordinar les *actuacions d'igualtat* entre homes i dones referides en la Resolució de les Corts Valencianes núm. 98/IX, de 9 de desembre de 2015, i seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels *plans d'igualtat* impulsats per la Generalitat que siguen aplicables.
- b) Coordinar les actuacions específiques en els centres educatius establides en l'article 24 de la Llei 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, *d'igualtat de les persones LGTBI*, per a garantir que totes les persones que conformen la comunitat educativa puguen exercir els drets fonamentals que empara la legislació autonòmica, estatal i internacional.
- c) Col·laborar amb la direcció del centre i amb la comissió de coordinació pedagògica en l'elaboració, desplegament i avaluació del *pla d'igualtat i convivència* del centre, tal com estableix la normativa vigent.
- d) Coordinar les actuacions previstes en el *pla d'igualtat i convivència*.
- e) Formar part de la *comissió d'inclusió, igualtat i convivència* del consell escolar del centre.
- f) Treballar conjuntament amb la persona coordinadora de formació del centre en la confecció del pla de formació del centre en *matèria d'igualtat i convivència*.

Article 55. Consideracions generals

2. El projecte educatiu recull els principis que fonamenten, donen sentit i orienten les decisions que generen i vertebreren els diferents projectes, plans i activitats del centre. Ha d'incloure mesures per a promoure valors *d'equitat*, responsabilitat, coeducació, interculturalitat, llibertat, sentit crític, prevenció i resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència a les aules i per a fomentar la *igualtat entre dones i homes*.

Article 56. Contingut del projecte educatiu de centre

8. La promoció de *l'equitat* i la inclusió educativa de l'alumnat.
9. La promoció de la *igualtat i la convivència*.

Article 68. Normes d'organització i funcionament

Els centres docents redactaran les normes d'organització i funcionament... "Aquestes normes inclouran, de manera prioritària, el *pla d'igualtat i convivència*, d'acord amb el Pla director de coeducació i els plans d'igualtat impulsats per la Generalitat que siguen aplicables."

Article 83. Pla d'actuació per a la millora

2. El PAM té les finalitats següents: incrementar el percentatge d'alumnes que aconseguen els objectius i les competències educatives corresponents, reduir l'absentisme escolar, millorar la competència emocional i les habilitats d'interacció social de l'alumnat per a aconseguir una integració socioeducativa més elevada i desenvolupar accions per a previndre i *compensar les desigualtats en educació* des d'una perspectiva inclusiva.

3. El PAM haurà de contindre, almenys, els elements següents:

- a) Descripció de les intervencions educatives que es desenvoluparan per a atendre la diversitat de l'alumnat des d'una perspectiva inclusiva.

- b) L'actualització dels diferents plans i programes desenvolupats pel centre, amb menció especial al *pla d'igualtat i convivència*.
- c) Criteris i procediments previstos per al seguiment i l'avaluació del PAM.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 10. Funcions de l'equip directiu

- j) Impulsar el desenvolupament d'actuacions per a la *igualtat entre dones i homes* seguint les directrius del Pla director de coeducació i del *pla d'igualtat* impulsat per la conselleria competent en matèria d'educació, i del *Pla d'igualtat d'homes i dones* de l'Administració de la Generalitat.
- l) Fomentar la participació del centre en projectes europeus, d'investigació i innovació i desenvolupament de la qualitat i equitat educativa, en projectes de formació i de perfeccionament de l'acció docent del professorat, i en l'ús integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació en l'ensenyament.

Article 18. Selecció de la direcció dels centres

2. La selecció de la persona que exercisca la direcció d'un centre educatiu s'efectuarà mitjançant un concurs de mèrits entre el professorat funcionari de carrera que impartisca alguns dels ensenyaments autoritzats al centre i es realitzarà d'acord amb els principis *d'igualtat*, publicitat, mèrit i capacitat.

Article 20. Funcions de les direccions d'estudis

m) Elaborar, en col·laboració amb la resta de membres de l'equip directiu, els horaris acadèmics de l'alumnat i del professorat, tenint en compte un *repartiment equitatiu de grups i nivells*, d'acord amb els criteris pedagògics i organitzatius inclosos en la programació general anual i d'acord amb la normativa que regule l'organització i el funcionament dels centres, així com vetlar pel seu compliment.

Article 25. Principis d'actuació dels òrgans col·legiats

- c) Afavorir les *mesures d'equitat* que garantisquen la *igualtat d'oportunitats*, la inclusió educativa i la no-discriminació, tot fent *especial atenció a les desigualtats socioeconòmiques* o per raó de gènere, i al foment de l'ús normalitzat del valencià, i actuar com a element compensador de les desigualtats de qualsevol tipus (personals, culturals, econòmiques, socials, etc.).
- d) Fomentar la convivència democràtica i participativa, i afavorir mesures i actuacions que impulsen la prevenció i la resolució pacífica dels conflictes, així com promoure el *pla d'igualtat i convivència*.

Article 28. Competències del consell escolar

- a) Proposar directrius per a l'elaboració del projecte educatiu, del projecte de gestió, de les normes d'organització i funcionament, de la programació general anual, i de tots aquells plans i programes que determine l'Administració educativa amb criteris d'equitat.
- l) Proposar i aprovar mesures i iniciatives que afavorisquen la *igualtat*, la convivència i el respecte a la diversitat, la *compensació de desigualtats*, la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits i la *igualtat entre dones i homes*.

Article 29. Règim de funcionament del consell escolar

1. En la sessió de constitució del consell escolar es designarà una persona entre les persones integrants que impulse mesures educatives per al foment de la *igualtat real i efectiva* entre dones i homes.

Article 31. Comissions del consell escolar

2. En qualsevol cas, hauran de constituir-se, almenys, la comissió de gestió econòmica, la comissió d'inclusió, *igualtat i convivència* i la comissió pedagògica, d'activitats extraescolars i complementàries i de serveis complementaris de menjador i transport, així com aquelles altres que es determine.

4. La comissió d'inclusió, *igualtat* i convivència, estarà integrada, almenys, per les persones titulars de la direcció i de la secretaria, la persona coordinadora d'igualtat i convivència del centre, una persona representant del professorat del centre, una persona representant de les mares, pares o representants legals de l'alumnat i una persona representant de l'alumnat, triats, en el seu cas, entre els membres del consell escolar per cadascun dels sectors respectius. Aquesta comissió tindrà com a objectiu el disseny i la posada en marxa d'iniciatives encaminades a la inclusió i a l'eliminació de les barreres a l'accés, participació i aprenentatge, i a la *igualtat entre homes i dones*, seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels *plans d'igualtat* de la Generalitat que siguin aplicables, amb especial atenció als casos d'assetjament escolar i de discriminació de qualsevol índole, i a la mediació per a la resolució de conflictes, particularment els relacionats amb la violència escolar.

Article 33. Competències del claustre de professorat

h) Proposar mesures i iniciatives que afavorisquen la convivència, la *igualtat entre dones i homes* i la resolució pacífica de conflictes al centre docent.

Article 39. Funcions dels equips educatius

g) Participar en el desenvolupament del *pla d'igualtat i convivència*.

Article 45. Competències del departament d'orientació acadèmica i professional

a.5) Assessorar i col·laborar amb els òrgans de govern, de coordinació didàctica i de participació dels centres educatius en l'àmbit de les seues competències en la prevenció i *detecció primerenca de situacions de desigualtat* o desavantatge i l'organització i seguiment de les mesures de resposta que faciliten la participació i el desenvolupament del sentit de pertinença al centre i al grup classe de tot l'alumnat que contribueixen a superar i compensar les situacions i circumstàncies que les produeixen.

Article 49. Altres figures de coordinació

d) Coordinadora o coordinador *d'igualtat i convivència*.

Article 53. Coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència

1. La direcció del centre designarà una persona responsable de la *coordinació d'igualtat i convivència* entre el professorat del claustre, preferentment entre els membres amb formació en aquest àmbit de treball i destinació definitiva al centre educatiu, a proposta de la direcció d'estudis i oït el claustre.

2. Les funcions de la coordinadora o *coordinador d'igualtat i convivència* són:

a) Coordinar les actuacions d'igualtat entre homes i dones referides en la Resolució de les Corts Valencianes núm. 98/IX, de 9 de desembre de 2015, i seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels *plans d'igualtat* impulsats per la Generalitat, que siguin d'aplicació.

b) Coordinar les actuacions específiques en els centres educatius establides en l'article 24 de la Llei 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, *d'igualtat de les persones LGTBI*, per a garantir que totes les persones que conformen la comunitat educativa puguin exercir els drets fonamentals que empara la legislació autonòmica, estatal i internacional.

c) Col·laborar amb la direcció del centre i amb la comissió de coordinació pedagògica en l'elaboració, desplegament i avaluació del *pla d'igualtat i convivència* del centre, tal com estableix la normativa vigent.

d) Coordinar les actuacions previstes en el *pla d'igualtat i convivència*.

e) Formar part de la *comissió d'inclusió, igualtat i convivència* del consell escolar del centre.

f) Treballar conjuntament amb la persona coordinadora de formació del centre en la confecció del pla de formació del centre en matèria *d'igualtat i convivència*.

Article 64. Funcions del consell de delegades i delegats

l) Promoure *l'equitat* i el respecte entre l'alumnat del centre.

Article 70. Consideracions generals

2. El projecte educatiu recull els principis que fonamenten, donen sentit i orienten les decisions que generen i vertebren els diferents projectes, plans i activitats del centre. Ha d'incloure mesures per a promoure *valors d'equitat*, responsabilitat, coeducació, interculturalitat, llibertat, sentit crític, prevenció i

resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència a les aules i per a fomentar la *igualtat entre dones i homes*.

Article 71. Contingut del projecte educatiu de centre

El projecte educatiu de centre inclourà, com a mínim, els aspectes següents:

8. La promoció de l'*equitat* i la inclusió educativa de l'alumnat.
9. La promoció de la *igualtat i la convivència*.

Article 83. Normes d'organització i funcionament

Els centres docents redactaran les normes d'organització i funcionament... Aquestes normes inclouran, de manera prioritària, el *pla d'igualtat i convivència*, d'acord amb el Pla director de coeducació i dels *plans d'igualtat* de la Generalitat que siguen aplicables.

Article 98. Pla d'actuació per a la millora

2. El PAM té les finalitats següents: incrementar el percentatge d'alumnes que aconseguix els objectius i les competències educatives corresponents, reduir l'absentisme escolar, millorar la competència emocional i les habilitats d'interacció social de l'alumnat per a aconseguir una integració socioeducativa més elevada i desenvolupar accions per a previndre i *compensar les desigualtats* en educació des d'una perspectiva inclusiva.

3. El PAM haurà de contindre, almenys, els elements següents:

- a) Descripció de les intervencions educatives que es desenvoluparan per a atendre la diversitat de l'alumnat des d'una perspectiva inclusiva.
- b) L'actualització dels diferents plans i programes desenvolupats pel centre, amb menció especial al *pla d'igualtat i convivència*.
- c) Criteris i procediments previstos per al seguiment i l'avaluació del PAM

INCLUSIÓ

*“És tot l'alumnat el que té dret a l'educació. No són els sistemes educatius els que tenen dret a un tipus d'alumnat”
@B. Lindquist*

EDUCACIÓ INCLUSIVA

1. La inclusió ha de referir-se a la totalitat de l'alumnat

Sovint la inclusió s'associa –equivocadament– a l'alumnat que presenta limitacions funcionals o a l'alumnat que es percep com que presenta necessitats educatives especials. En canvi, la inclusió hauria de referir-se a tot l'alumnat.

2. L'educació inclusiva és un procés

És un procés de resposta a les necessitats a través del qual s'ofereix a tots i totes oportunitats d'accés, de participació i d'aprenentatge.

3. L'educació inclusiva té com a punt de partida el reconeixement de les diferències, de la diversitat

En conseqüència, el desenvolupament de l'ensenyament i de l'aprenentatge cal construir-la a partir d'aquestes diferències.

4. L'educació inclusiva es basa en el fet que l'educació és un dret de tots i totes i és el fonament d'una societat sensibilitzada, preocupada per la justícia i per la igualtat.

AMENACES

Polítiques educatives segregadores

~~“Camina o enfonsa't”; principi de les polítiques segregadores~~

OPORTUNITATS

- Comunitat segura, acollidora, col·laboradora i estimulante.
- Resposta a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat.
- Transformació de les cultures, polítiques i pràctiques educatives, amb l'objectiu de combatre l'exclusió dins i fora del sistema educatiu i crear les condicions d'equitat necessàries.
- Aprenentatge de la diferència, de la tolerància, de l'empatia, ...
- Superació de les pors i estereotips
- Increment de l'autonomia i de la responsabilitat.
- Participació, diversificació i enriquiment de les relacions; creixement personal.
- (...)

LÍNIES D'ACTUACIÓ

- Programes específics d'informació i suport a les famílies.
- Organització de l'orientació educativa i de l'acció tutorial.
- Aprenentatge lligat a l'entorn; cohesió social.
- Intervencions orientades a formar ciutadans/es compromesos amb el desenvolupament i consolidació d'una societat democràtica, plural i respectuosa amb els drets humans.
- Organització i gestió l'entorn educatiu de manera a facilitar que tots els membres de la comunitat educativa puguem activar actuacions per a fer front a les desigualtats, injustícies i exclusions.
- Desenvolupament i promoció de pràctiques educatives inclusives d'acord amb les identitats, experiències i necessitats individuals i col·lectives de l'alumnat.
- Accés i la participació en totes les activitats escolars.
- Accés a la informació i la comunicació.
- Augment nivell d'autonomia i independència.
- Desenvolupament d'una cultura i una organització que posa en valor els punts de vista i aportacions de l'alumnat, de les seues famílies i d'altres membres de la comunitat educativa i de manera especial dels grups més vulnerables.
- Respecte, acceptació i estima de la diversitat de les cultures del nostre món i les nostres formes d'expressió.
- Contribució a la cultura la pau.
- Garantia i promoció dels drets universals de les persones.
- Foment de coneixements, d'actituds d'obertura, de comunicació i de llibertat de pensament, de consciència i de creences.
- Acceptació del fet que els éssers humans tenen el dret de viure en pau i de ser tal com són.
- Disseny Universal per a l'Aprenentatge. Incorporació de mesures i suports que permeten minimitzar les barreres d'accés a l'aprenentatge i a la participació.
- Establiment de ponts entre les famílies nouvingudes i l'escola;
- Desenvolupament d'estratègies per fomentar la participació dels grups infrarepresentats en els espais establerts de participació.
- Establiment de mecanismes i procediments de detecció de necessitats
- Formació permanent de professorat en qüestions d'equitat i inclusió.
- Actuacions contra els estereotips i prejudicis..
- Adequació dels criteris d'avaluació per tal de promoure l'equitat i l'èxit de tot l'alumnat.
- Adequació de codis de conducta perquè siguen el més inclusius possibles. (per exemple, emfatitzant en valors com el respecte).
- Revisió dels programes perquè reflectisquen els principis d'equitat.
- Planificació acurada de la transició entre nivells i etapes.
- Promoció de la presència de les llengües pròpies de l'alumnat.
- Establiment de connexions entre els continguts del currículum formal i les activitats extraescolars.
- Prioritzar l'incrementar de professionals especialment en contextos desfavorits: educadors o treballadors social, animadors o monitors, ...

Formació del professorat.

- Formació de tot el professorat per a atendre tot l'alumnat.
- Formació permanent en qüestions d'equitat i inclusió.

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES DOCENTS: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i intercultural, *inclusiva*, coeducativa i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 11. Funcions de l'equip directiu

g) Proposar a la comunitat educativa actuacions que garantisquen la *inclusió de tot l'alumnat*, les relacions, la participació i la cooperació entre els diferents col·lectius que la integren, milloren la convivència al centre i fomenten un clima escolar que previnga qualsevol forma d'assetjament i que afavorisca el respecte a tota mena de diversitat i la formació integral de l'alumnat.

h) Organitzar i liderar el procés d'avaluació i anàlisi dels factors del context que faciliten o dificulten la *inclusió* i les decisions que se'n deriven, amb l'objecte d'articular les mesures necessàries que permeten eliminar les barreres identificades que limiten l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat, i de mobilitzar i reorganitzar els recursos disponibles.

Article 18. Funcions de la direcció dels centres

c) Exercir la direcció de gestió i la direcció pedagògica, garantir la *inclusió de tot l'alumnat*, promoure la investigació i la innovació educativa, i impulsar plans per a la consecució dels objectius del projecte educatiu de centre.

m) Autoritzar les *mesures de resposta educativa per a la inclusió* que siguin del seu àmbit competencial i tramitar la sol·licitud d'aquelles que comporten autorització de l'Administració.

Article 20. Funcions de la direcció d'estudis

f) Organitzar els *suports personals per a la inclusió* de l'alumnat, d'acord amb les directrius de la comissió de coordinació pedagògica o l'òrgan del centre que tinga atribuïdes aquestes funcions.

k) Proposar els agrupaments de l'alumnat i la distribució de les aules i d'altres espais destinats a la docència atenent *critèris d'inclusió* i convivència.

Article 23. Principis d'actuació dels òrgans col·legiats

c) Afavorir les mesures d'equitat que garantisquen la igualtat d'oportunitats, la *inclusió educativa* i la no-discriminació, tot fent especial atenció a les desigualtats socioeconòmiques o per raó de gènere, i al foment de l'ús normalitzat del valencià, i actuar com a element compensador de les desigualtats de qualsevol tipus (personals, culturals, econòmiques, socials, etc.).

Article 25. Composició del consell escolar

6. Els centres d'educació especial i els centres que dispose d'unitats específiques d'educació especial, ha d'incorporar al seu consell escolar, amb veu i vot, un o una representant del *personal no docent especialitzat de suport a la inclusió* que exercisca les seues funcions en el mateix centre.

Article 27. Competències del consell escolar

e) Vetllar per la incorporació i el *desenvolupament dels principis inclusius* en el projecte educatiu i en tots els plans i les actuacions del centre.

Article 30. Comissions del consell escolar

2. En qualsevol cas, hauran de constituir-se, almenys, la comissió de gestió econòmica, la *comissió d'inclusió, igualtat i convivència* i la comissió pedagògica, d'activitats extraescolars i complementàries i de serveis complementaris de menjador i transport, així com aquelles altres que es determine.

5. La *comissió d'inclusió, igualtat i convivència*, estarà integrada, almenys, per les persones titulars de la direcció i de la secretaria, la *persona coordinadora d'igualtat i convivència* del centre, una persona representant del professorat del centre i una persona representant de les mares, pares o representants legals, triats, en el seu cas, entre els membres del consell escolar per cadascun dels sectors respectius. Aquesta comissió tindrà com a objectiu el disseny i la posada en marxa d'iniciatives encaminades a la inclusió i a l'eliminació de les barreres a l'accés, la participació i l'aprenentatge, i a la igualtat entre homes i dones, seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels plans d'igualtat de la Generalitat, amb especial atenció als casos d'assetjament escolar i de discriminació de qualsevol índole, i a la mediació per a la resolució de conflictes, particularment els relacionats amb la violència escolar.

Article 31. Claustre de professorat

4. Als centres que disposen de *personal no docent especialitzat de suport a la inclusió*, aquest personal podrà participar en el claustre, amb veu però sense vot.

Article 32. Competències del claustre de professorat

n) Promoure i aprovar iniciatives en l'àmbit de la *inclusió*, la investigació i la innovació, el foment de la lectura, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, la formació del professorat del centre i la participació de la comunitat educativa i d'agents comunitaris.

Article 35. La comissió de coordinació pedagògica

2. A les escoles infantils de segon cicle, als col·legis d'Educació Primària i als col·legis d'Educació Infantil i Primària amb 9 unitats o més, la comissió de coordinació pedagògica estarà integrada, com a mínim, per la directora o director, que serà la presidenta o president; la cap o el cap d'estudis, les coordinadores o els coordinadors dels equips docents i de cicle, un o una membre del *personal docent especialitzat de suport a la inclusió* i la persona orientadora del servei psicopedagògic escolar o del gabinet psicopedagògic municipal. En l'exercici de la seua autonomia, la direcció del centre podrà nomenar altres persones com a integrants d'aquesta comissió.

Article 36. Atribucions de la comissió de coordinació pedagògica

e) Fer la proposta de criteris per a l'organització dels *suports personals per a la inclusió de l'alumnat*.
f) Coordinar l'organització i implementació de les mesures de res-posta per a la inclusió.

Article 41. Funcions de les persones que exerceixen la tutorial

g) Facilitar la *inclusió* de l'alumnat i fomentar-hi el desenvolupament d'actituds participatives i positives que consoliden les bones relacions del grup
i) Coordinar l'equip docent en la planificació, desenvolupament i avaluació de les *mesures de resposta a la inclusió* proposades per a l'alumnat del seu grup-classe, com a conseqüència de l'avaluació del procés educatiu i aprenentatge de l'alumnat.

Article 45. Coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència són:

e) Formar part de la *comissió d'inclusió, igualtat i convivència* del consell escolar del centre.

Article 56. Contingut del projecte educatiu de centre

c) Les línies i criteris bàsics que han d'orientar l'establiment de mesures a mitjà i llarg termini per a:
8. La *promoció de l'equitat i la inclusió* educativa de l'alumnat.

Article 82. Contingut de la PGA

1. Els seus continguts s'adequaran al que s'estableix en la normativa bàsica, en aquest decret i en les disposicions vigents que establisquen la *inclusió* de determinats aspectes com a part del contingut de la PGA.

Article 83. Pla d'actuació per a la millora

2. El PAM té les finalitats següents: incrementar el percentatge d'alumnes que aconsegueix els objectius i les competències educatives corresponents, reduir l'absentisme escolar, millorar la competència emocional i les habilitats d'interacció social de l'alumnat per a aconseguir una integració socioeducativa més elevada i desenvolupar accions per a previndre i *compensar les desigualtats* en educació des d'una *perspectiva inclusiva*.

3. El PAM haurà de contindre, almenys, els elements següents:

- a) Descripció de les intervencions educatives que es desenvoluparan per a atendre la diversitat de l'alumnat des d'una *perspectiva inclusiva*.
- b) L'actualització dels diferents plans i programes desenvolupats pel centre, amb menció especial al pla d'igualtat i convivència.
- c) Criteris i procediments previstos per al seguiment i l'avaluació del PAM

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i intercultural, *inclusiva*, coeducativa i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 10. Funcions de l'equip directiu

g) Proposar a la comunitat educativa actuacions que garantisquen la *inclusió de tot l'alumnat*, les relacions, la participació i la cooperació entre els diferents col·lectius que la integren, milloren la convivència al centre i fomenten un clima escolar que previnga qualsevol forma d'assetjament i que afavorisca el respecte a tota mena de diversitat i la formació integral de l'alumnat.

h) Organitzar i liderar el procés d'avaluació i anàlisi dels factors del context que faciliten o dificulten la *inclusió* i les decisions que se'n deriven, amb l'objecte d'articular les mesures necessàries que permeten eliminar les barreres identificades que limiten l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat, i de mobilitzar i reorganitzar els recursos disponibles.

i) Garantir que el projecte educatiu del centre, la programació general anual (PGA), les pràctiques educatives i totes les actuacions que es desenvolupen en cadascun dels nivells de resposta establits en el Decret 104/2018, tinguen en compte les línies generals d'actuació indicades en el mateix decret, tot considerant la idiosincràsia de cada centre i l'anàlisi dels factors que faciliten o dificulten la *inclusió* en el context escolar, familiar i sociocultural.

r) Organitzar i liderar el procés d'anàlisi de les millores necessàries per a aconseguir la *inclusió* i les decisions que se'n deriven, amb la col·laboració del departament d'orientació, dels equips educatius, de les famílies i de l'alumnat, i l'assessorament i la participació dels departaments didàctics.

Article 18. Selecció de la direcció dels centres

2. La selecció de la persona que exercisca la direcció d'un centre educatiu s'efectuarà mitjançant un concurs de mèrits entre el professorat funcionari de carrera que impartisca alguns dels ensenyaments autoritzats al centre i es realitzarà d'acord amb els principis d'igualtat, publicitat, mèrit i capacitat.

Article 20. Funcions de les direccions d'estudis

g) Organitzar els *suports personals per a la inclusió* de l'alumnat, d'acord amb les directrius de la comissió de coordinació pedagògica o l'òrgan del centre que tinga atribuïdes aquestes funcions.

i) Proposar els agrupaments de l'alumnat i la distribució de les aules i d'altres espais destinats a la docència atenent *criteris d'inclusió* i convivència.

Article 25. Principis d'actuació dels òrgans col·legiats

c) Afavorir les mesures d'equitat que garantisquen la igualtat d'oportunitats, la *inclusió educativa* i la no-discriminació, tot fent especial atenció a les desigualtats socioeconòmiques o per raó de gènere, i al foment de l'ús normalitzat del valencià, i actuar com a element compensador de les desigualtats de qualsevol tipus (personals, culturals, econòmiques, socials, etc.).

Article 27. Composició del consell escolar

6. Els centres que disposen d'unitats específiques d'Educació Especial, incorporaran al seu consell escolar, amb veu i vot, un o una representant del *personal no docent especialitzat de suport a la inclusió* que exercisca les seues funcions en el mateix centre.

Article 28. Competències del consell escolar

e) Vetlar per la incorporació i el desenvolupament dels *principis inclusius* en el projecte educatiu i en tots els plans i actuacions del centre.

Article 31. Comissions del consell escolar

2. En qualsevol cas, hauran de constituir-se, almenys, la comissió de gestió econòmica, la *comissió d'inclusió, igualtat i convivència* i la comissió pedagògica, d'activitats extraescolars i complementàries i de serveis complementaris de menjador i transport, així com aquelles altres que es determine.

4. La comissió d'inclusió, igualtat i convivència, estarà integrada, almenys, per les persones titulars de la direcció i de la secretaria, la persona coordinadora d'igualtat i convivència del centre, una persona representant del professorat del centre, una persona representant de les mares, pares o representants legals de l'alumnat i una persona representant de l'alumnat, triats, en el seu cas, entre els membres del consell escolar per cadascun dels sectors respectius. Aquesta comissió tindrà com a objectiu el disseny i la posada en marxa d'iniciatives encaminades a la *inclusió* i a l'eliminació de les barreres a l'accés, participació i aprenentatge, i a la igualtat entre homes i dones, seguint les directrius del Pla director de coeducació i dels plans d'igualtat de la Generalitat que siguen aplicables, amb especial atenció als casos d'assetjament escolar i de discriminació de qualsevol índole, i a la mediació per a la resolució de conflictes, particularment els relacionats amb la violència escolar.

Article 32. Claustre de professorat

3. Als centres que disposen de *personal no docent especialitzat de suport a la inclusió*, aquest personal podrà participar en el claustre, amb veu però sense vot.

Article 33. Competències del claustre de professorat

n) Promoure i aprovar iniciatives en l'àmbit de la *inclusió*, la investigació i la innovació, el foment de la lectura, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, la formació del professorat del centre i la participació de la comunitat educativa i d'agents comunitaris.

Article 37. Atribucions de la comissió de coordinació pedagògica

e) Fer la proposta de criteris per a l'organització dels suports personals per a la *inclusió de l'alumnat*.

f) Coordinar l'organització i implementació de les mesures de res-posta per a la inclusió.

Article 44. Departament d'orientació acadèmica i professional

7. El personal no docent de suport a la inclusió podrà participar en les reunions convocades a requeriment de la direcció del departament.

Article 45. Competències del departament d'orientació acadèmica i professional

El departament d'orientació tindrà les competències següents:

a) Assessorar i col·laborar amb els òrgans de govern, de coordinació didàctica i de participació dels centres educatius en l'àmbit de les seues competències en:

-- 1. El procés *d'identificació de barreres a la inclusió* en el context escolar, familiar i social en cadascun dels nivells de resposta a la inclusió

-- 2. La planificació, desenvolupament i avaluació d'actuacions i programes preventius que contribueixen a eliminar les *barreres a la inclusió* identificades i afavorir l'accés, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat del centre.

-- 3. La personalització de l'accessibilitat d'entorns i materials didàctics i curriculars i l'organització amb *criteris inclusius* dels recursos i suports amb l'objectiu d'assegurar l'accés de tot l'alumnat a les experiències educatives comunes.

g) Col·laborar en l'organització i desenvolupament d'accions i projectes formatius, de sensibilització i d'innovació o d'investigació dirigides al professorat, les famílies i l'entorn comunitari amb l'objectiu d'implementar la cultura i els *valors de l'educació inclusiva* en les pràctiques educatives i evitar l'exclusió escolar i social i l'abandonament escolar, en col·laboració amb els centres de formació del professorat i altres entitats autoritzades.

Article 46. Funcions de la direcció del departament d'orientació

1. Són funcions de la persona encarregada de la direcció del departament d'orientació, a més de les que s'especifiquen en l'article 43 per a la direcció dels departaments didàctics, les següents:

b) Coordinar les actuacions d'orientació educativa i professional i la planificació, desenvolupament i avaluació de les *mesures de resposta a la inclusió* que s'organitzen al centre i col·laborar amb els òrgans de govern per a incloure'ls en el projecte educatiu de centre i concretar-les en la programació general anual i en el pla d'actuació per a la millora per tal de garantir l'accés, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat.

e) Establir procediments de comunicació, intercanvi d'informació i coordinació amb agents, institucions i entitats socioeducatives i sanitàries de l'entorn que participen en les *mesures de resposta a la inclusió* de l'alumnat del centre.

Article 48. Funcions de les persones que exerceixen la tutoria

f) Facilitar la *inclusió* de l'alumnat i fomentar-hi el desenvolupament d'actituds participatives i positives que consoliden les bones relacions del grup.

h) Coordinar l'equip educatiu en la planificació, desenvolupament i avaluació de les *mesures de resposta a la inclusió* proposades per a l'alumnat del seu grup classe, com a conseqüència de l'avaluació del procés educatiu i aprenentatge de l'alumnat.

Article 53. Coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador d'igualtat i convivència són:

e) Formar part de la *comissió d'inclusió, igualtat i convivència* del consell escolar del centre

Article 71. Contingut del projecte educatiu de centre

8. La promoció de l'equitat i la *inclusió educativa* de l'alumnat.

Article 97. Contingut de la PGA

1. Els seus continguts s'adequaran al que s'estableix en la normativa bàsica, en aquest decret i en les disposicions vigents que establisquen la inclusió de determinats aspectes com a part del contingut de la PGA.

2. El PAM té les finalitats següents: incrementar el percentatge d'alumnes que aconsegueix els objectius i les competències educatives corresponents, reduir l'absentisme escolar, millorar la competència emocional i les habilitats d'interacció social de l'alumnat per a aconseguir una integració socioeducativa més elevada i desenvolupar accions per a previndre i compensar les desigualtats en educació des d'una *perspectiva inclusiva*.

3. El PAM haurà de contindre, almenys, els elements següents:

- a) Descripció de les intervencions educatives que es desenvoluparan per a atendre la diversitat de l'alumnat des d'una *perspectiva inclusiva*.
- b) L'actualització dels diferents plans i programes desenvolupats pel centre, amb menció especial al pla d'igualtat i convivència.
- c) Criteris i procediments previstos per al seguiment i l'avaluació del PAM

INNOVACIÓ

INNOVACIÓ EDUCATIVA

“Sèrie d'intervencions, decisions i processos, amb un cert grau d'intencionalitat i sistematització, que tracten de modificar actituds, idees, cultures, continguts, models i pràctiques pedagògiques. I, a la seva vegada, d'introduir, en una línia renovadora, nous projectes i programes, materials curriculars, estratègies d'ensenyament--aprenentatge, models didàctics i una altra forma d'organitzar i gestionar el currículum, el centre i la dinàmica de l'aula.[...]. La innovació educativa, en determinats contextos, s'associa a la renovació pedagògica. I també al canvi i a la millora, tot i que no sempre un canvi implica millora: tota millora implica canvi.” @JaumeCarbonell

AMENACES

- Model d'educació transmissiva
- Burocratització
- Competitivitat
- Segregació
- Models educatius allunyats de la realitat i dels canvis que es van produint
- (...)

OPORTUNITATS

- Adquisició de coneixements de manera crítica
- Promoció de la lectura
- Aprenentatge cooperatiu
- Aprenentatge basat en la investigació
- APS. Aprenentatge basat en serveis
- Treball per àmbits
- Treball enriquidor, creatiu, motivador,...
- Processos grupals
- (...)

“Qualsevol innovació parteix d'un passat, pretén una millora de la realitat actual per projectar-la cap al futur”

LÍNIES D'ACTUACIÓ

- Aprenentatge cooperatiu
- Espais escolars concebuts com a multifuncionals.
- Espais exteriors a l'escola com potencials recursos d'aprenentatge. [L]
[SEP]
- Projectes interdisciplinaris [L]
[SEP]
- Aprofitament recursos de l'entorn: museus, ... [L]
[SEP]
- Instal·lacions del centre a disposició de la comunitat veïnal. [L]
[SEP]
- (...)

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES DOCENTS: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

1. Els centres docents públics són institucions escolars dependents de la conselleria competent en matèria d'educació en les quals es desenvolupa el procés d'ensenyament, aprenentatge i la formació integral de l'alumnat, les *activitats d'investigació i innovació* de la pràctica educativa i el perfeccionament del personal docent, amb la participació de tota la comunitat educativa.

Article 4. Xarxa de centres docents

4. La conselleria competent en matèria d'educació podrà crear i suprimir aules didàctiques o *programes d'innovació educativa* a determinades localitats, per a desenvolupar experiències innovadores en l'àmbit educatiu.

Article 11. Funcions de l'equip directiu

l) Fomentar la participació del centre en *projectes europeus, d'investigació i innovació* i desenvolupament de la qualitat i equitat educativa, en projectes de formació i de perfeccionament de l'acció docent del professorat, i en l'ús integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació en l'ensenyament.

Article 18. Funcions de la direcció dels centres

c) Exercir la direcció de gestió i la direcció pedagògica, garantir la inclusió de tot l'alumnat, *promoure la investigació i la innovació educativa*, i impulsar plans per a la consecució dels objectius del projecte educatiu de centre.

Article 20. Funcions de la direcció d'estudis

t) Planificar, juntament amb el coordinador o coordinadora de formació, la programació d'activitats per a la formació contínua del professorat, acordada en el projecte formatiu de centre, i col·laborar-hi, així com coordinar aquelles activitats de formació que es realitzen al centre amb la finalitat d'estimular la participació en programes europeus i en *projectes d'investigació i innovació educativa*, tot d'acord amb les línies estratègiques generals del pla anual de formació permanent del professorat.

Article 32. Competències del claustre de professorat

n) Promoure i aprovar iniciatives en l'àmbit de la inclusió, la investigació i la *innovació*, el foment de la lectura, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, la formació del professorat del centre i la participació de la comunitat educativa i d'agents comunitaris.

t) Fomentar la participació del professorat del centre en el programa anual de formació, en les convocatòries i activitats anuals de l'òrgan competent en formació del professorat i en els *projectes d'investigació i innovació educativa*, així com en aquells equips de treball que es pogueren constituir.

u) Conèixer el programa anual de formació del professorat del centre d'acord amb la proposta de la comissió de coordinació pedagògica i la participació del centre en les convocatòries de formació del professorat i *innovació educativa*.

Article 43. Coordinadora o coordinador de les tecnologies de la informació i comunicació

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador de TIC seran:

f) Promoure i assessorar el claustre en la integració de les TIC en la tasca docent i la seua incorporació a la planificació didàctica i *projectes d'innovació*.

Article 44. Coordinadora o coordinador de formació

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador de formació són:

d) Coordinar amb el centre de formació, *innovació* i recursos per al professorat de referència les actuacions necessàries per a la posada en marxa i seguiment d'aquelles activitats de formació en l'àmbit del centre, que hagen sigut aprovades per l'Administració.

Article 60. Projectes d'innovació pedagògica i curricular

1. Els centres podran desenvolupar *projectes d'innovació pedagògica* i curricular d'acord amb el seu projecte educatiu de centre i amb el seu pla d'actuació per a la millora, amb la finalitat de millorar la qualitat del servei i, en particular, la millora dels resultats educatius.

2. Els projectes podran abastar un o més centres i preveure vinculacions amb la universitat, amb sectors econòmics, amb programes europeus i amb altres organitzacions.

3. Els centres remetran a l'Administració educativa els seus *projectes d'investigació i innovació pedagògica i curricular*, i establiran les mesures necessàries perquè puguen ser coneguts per les famílies i difosos a tota la comunitat educativa.

4. En el desplegament del currículum els centres podran implantar estratègies didàctiques pròpies que requerisquen una organització horària de les matèries diferent de l'establida amb caràcter general amb l'objectiu fonamental de millorar la formació integral de l'alumnat i els resultats acadèmics que requeriran l'autorització de l'Administració educativa.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

1. Els centres docents públics són institucions escolars dependents de la conselleria competent en matèria d'educació en les quals es desenvolupa el procés d'ensenyament, aprenentatge i la formació integral de l'alumnat, les *activitats d'investigació i innovació* de la pràctica educativa i el perfeccionament del personal docent, amb la participació de tota la comunitat educativa.

Article 4. Xarxa de centres docents

3. La conselleria competent en matèria d'educació podrà crear i suprimir aules didàctiques o *programes d'innovació educativa* a determinades localitats, per a desenvolupar experiències innovadores en l'àmbit educatiu.

Article 10. Funcions de l'equip directiu

l) Fomentar la participació del centre en projectes europeus, *d'investigació i innovació* i desenvolupament de la qualitat i equitat educativa, en projectes de formació i de perfeccionament de l'acció docent del professorat, i en l'ús integrat de les tecnologies de la informació i la comunicació en l'ensenyament.

Article 17. Funcions de la direcció dels centres

c) Exercir la direcció de gestió i la direcció pedagògica, garantir la inclusió de tot l'alumnat, promoure la *investigació i la innovació educativa*, i impulsar plans per a la consecució dels objectius del projecte educatiu de centre.

Article 20. Funcions de les direccions d'estudis

q) Planificar, juntament amb el coordinador o coordinadora de formació, la programació d'activitats per a la formació contínua del professorat, acordada en el projecte formatiu de centre, i col·laborar-hi, així com coordinar aquelles activitats de formació que es realitzen al centre amb la finalitat d'estimular la participació en programes europeus i en *projectes d'investigació i innovació educativa*, tot d'acord amb les línies estratègiques generals del pla anual de formació permanent del professorat.

Article 33. Competències del claustre de professorat

n) Promoure i aprovar iniciatives en l'àmbit de la inclusió, la *investigació i la innovació*, el foment de la lectura, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, la formació del professorat del centre i la participació de la comunitat educativa i d'agents comunitaris.

t) Fomentar la participació del professorat del centre en el programa anual de formació, en les convocatòries i activitats anuals de l'òrgan competent en formació del professorat i en els *projectes d'investigació i innovació educativa*, així com en aquells equips de treball que es pogueren constituir.

u) Conèixer el programa anual de formació del professorat del centre d'acord amb la proposta de la comissió de coordinació pedagògica i la participació del centre en les convocatòries de formació del professorat i *innovació educativa*.

Article 45. Competències del departament d'orientació acadèmica i professional

g) Col·laborar en l'organització i desenvolupament d'accions i projectes formatius, de sensibilització i *d'innovació o d'investigació* dirigides al professorat, les famílies i l'entorn comunitari amb l'objectiu d'implementar la cultura i els valors de l'educació inclusiva en les pràctiques educatives i evitar l'exclusió escolar i social i l'abandonament escolar, en col·laboració amb els centres de formació del professorat i altres entitats autoritzades.

Article 51. Coordinadora o coordinador de les tecnologies de la informació i comunicació

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador de TIC seran:

f) Promoure i assessorar el claustre en la integració de les TIC en la tasca docent i la seua incorporació a la planificació didàctica i *projectes d'innovació*.

Article 52. Coordinadora o coordinador de formació

2. Les funcions de la coordinadora o coordinador de formació són:

d) Coordinar amb el centre de formació, *innovació* i recursos per al professorat de referència les actuacions necessàries per a la posada en marxa i seguiment d'aquelles activitats de formació en l'àmbit del centre, que hagen sigut aprovades per l'Administració.

Article 75. Projectes d'innovació pedagògica i curricular

1. Els centres podran desenvolupar projectes *d'innovació pedagògica* i curricular d'acord amb el seu projecte educatiu de centre i amb el seu pla d'actuació per a la millora, amb la finalitat de millorar la qualitat del servei i, en particular, els resultats educatius.

2. Els projectes podran abastar un o més centres i preveure vinculacions amb la universitat, amb sectors econòmics, amb programes europeus i amb altres organitzacions.

3. Els centres remetran a l'Administració educativa els seus *projectes d'investigació i innovació pedagògica* i curricular, i establiran les mesures necessàries perquè puguin ser coneguts per les famílies i difosos a tota la comunitat educativa.

4. En el desplegament del currículum els centres podran implantar estratègies didàctiques pròpies que requerisquen una organització horària de les matèries diferent de l'establida amb caràcter general amb l'objectiu fonamental de millorar la formació integral de l'alumnat i els resultats acadèmics que requeriran l'autorització de l'Administració educativa.

INTERCULTURALITAT

EDUCACIÓ INTERCULTURAL

- L'educació intercultural és una aposta per a la construcció de societats democràtiques, respectuoses amb els drets de les minories.
- La pedagogia intercultural es fonamenta en el respecte cap als portadors de cultures i no cap a les cultures en sí mateixes. El judici sobre els diferents valors culturals és legítim i necessari.

AMENACES

- Jerarquització de cultures
- Actuacions i pràctiques educatives estigmatitzants
- Assimilació
- Intolerància i rebuig cap als altres, racisme
- La cultura de l'alumnat nouvingut com a justificació del fracàs escolar
- Folklorització de la cultura
- Indiferència a les diferències
- Rebuig (Actiu o passiu)
- Delegació de responsabilitats tutorialis
- (...)

OPORTUNITATS

- El centre com a espai d'acollida
- Presència de les llengües de la immigració
- Inclusió construïda sobre la base de la reciprocitat
- Diversitat assumida en el projecte curricular i treball en equips professionals interdisciplinars
- Enriquiment mutu
- Cooperació, interacció, solidaritat
- Aprenentatge cooperatiu
- Drets humans
- (...)

"En societats multiculturals, sovint les respostes ens poden separar, però les preguntes ens uneixen."
 @PhilippeMeirieu

LÍNIES D'ACTUACIÓ

Amb caràcter general, afavorir i reforçar les bases de les relacions entre grups de diferents cultures

- Aprendre a conviure amb tots i totes de manera positiva i creativa.
- Gestió de la diversitat arrelada en la igualtat (no com a justificació de les desigualtats)
- Promoció dels drets humans
- Resolució pacífica de conflictes.
- Presa de consciència de les diferències culturals com a mitjà de lluita contra les discriminacions.
- Defensa del pluralisme cultural en la societat.
- Gestió constructiva dels conflictes.

Amb relació als grups amb identitats socialment desvaloritzades:

- Afavorir/conquistar el seu reconeixement social.
- Comprendre progressivament el codi cultural de la societat dominant, i adquirir les aptituds i els mitjans necessaris pel desenvolupament de la seua autonomia i confiança en el sí d'aquesta societat.

Amb relació als grups majoritaris de cultura dominant

- Introducció en el programa escolar d'elements interculturals basats:
  - En el rebuig a aproximacions etnocentristes de la cultura. (en la idea de que és possible definir una jerarquia de cultures.)
  - En la presa en consideració –amb objectivitat i respecte—de les característiques de les diverses cultures que cohabituen en l'espai específic.
  - En l'obertura de la visió del món.

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES EDUCATIUS: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i *intercultural*, inclusiva, coeducativa i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 18. Funcions de la direcció dels centres

l) Supervisar la implantació, el compliment i la consolidació del projecte lingüístic de centre i del programa d'educació plurilingüe i *intercultural*, així com de l'aplicació de polítiques educatives destinades a la promoció de l'ús institucional, social i acadèmic del valencià.

Article 27. Competències del consell escolar

c) Promoure i participar en l'ús social i acadèmic del valencià dins del marc establert pel projecte lingüístic, amb la concreció del programa d'educació plurilingüe i *intercultural* adoptat, i pel pla de normalització lingüística, en el qual es plasmen les línies d'actuació previstes per als diferents àmbits escolars: l'administratiu, el de gestió i planificació pedagògica i el social i d'interrelació amb l'entorn.

Article 55. Consideracions generals

2. El projecte educatiu recull els principis que fonamenten, donen sentit i orienten les decisions que generen i vertebreren els diferents projectes, plans i activitats del centre. Ha d'incloure mesures per a promoure valors d'equitat, responsabilitat, coeducació, *interculturalitat*, llibertat, sentit crític, prevenció i resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència a les aules i per a fomentar la igualtat entre dones i homes.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 2. Caràcter i ensenyaments dels centres docents públics

2. Els centres docents públics estaran oberts a la comunitat en què se situen i disposaran d'autonomia pedagògica, d'organització i gestió en el marc de la legislació vigent. Per a això, s'hauran de dotar d'un projecte educatiu propi, d'un projecte de gestió i d'unes normes d'organització i funcionament que permeten una educació pública de qualitat, equitativa, gratuïta, participativa, democràtica, plurilingüe i *intercultural*, inclusiva, coeducativa i igualitària per a tot l'alumnat.

Article 17. Funcions de la direcció dels centres

l) Supervisar la implantació, el compliment i la consolidació del projecte lingüístic de centre i del programa d'educació plurilingüe i *intercultural*, així com de l'aplicació de polítiques educatives destinades a la promoció de l'ús institucional, social i acadèmic del valencià.

Article 28. Competències del consell escolar

c) Promoure i participar en l'ús social i acadèmic del valencià dins del marc establert pel projecte lingüístic, amb la concreció del programa d'educació plurilingüe i *intercultural* adoptat, i pel pla de normalització lingüística, en el qual es plasmen les línies d'actuació previstes per als diferents àmbits escolars: l'administratiu, el de gestió i planificació pedagògica i el social i d'interrelació amb l'entorn.

Article 42. Competències dels departaments

m) Organitzar les matèries, mòduls i àmbits en la llengua que corresponga d'acord amb el programa d'educació plurilingüe i *intercultural* del centre.

Article 70. Consideracions generals

2. El projecte educatiu recull els principis que fonamenten, donen sentit i orienten les decisions que generen i vertebreren els diferents projectes, plans i activitats del centre. Ha d'incloure mesures per a promoure valors d'equitat, responsabilitat, coeducació, *interculturalitat*, llibertat, sentit crític, prevenció i resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència a les aules i per a fomentar la igualtat entre dones i homes.

LAICISME

EDUCACIÓ LAICA

- "Educació que és independent de tota confessió religiosa. @Termcat

- "L'aprenentatge escolar ha de permetre que tots els xiquets i xiquetes sàpiguen distingir què és "coneixement" i què és "creença", què és "coneixement" i què és "opinió", què prové de "l'objectivitat científica" i que prové de "la creença personal o col·lectiva".

L'escola no ha de desacreditar el que és qüestió d'elecció personal, sinó ensenyar el que és vàlid per a tots. Aquesta distinció és el fonament del laïcisme." @PhilippeMeirieu*

AMENACES

- Segregació de l'alumnat per raó de creences religioses,

OPORTUNITATS

- Construcció d'una societat laica i lliure, en la qual puguen sentir-se còmodes totes les creences compatibles amb els valors comuns de convivència democràtica.

"La laïcitat és un principi de llibertat, la llibertat de creure o no creure"

LÍNIES D'ACTUACIÓ

Actuacions inspirades pels següents principis i valors:

- Principi de llibertat: *el laïcisme pretén protegir la llibertat de tothom, protegeix la llibertat de creure o de no creure.*
- Principi de la igualtat: *El laïcisme té un tracte escrupolosament igualitari per a tots i cadascun dels individus i per als seus drets a la llibertat de consciència.*
- Principi de convivència: *El laïcisme promou oportunitats per anar construint un espai comú de convivència.*
- Principi d'emancipació: *El laïcisme no ignora el fet religiós; al contrari, facilita instruments per a distingir entre coneixements, creences i opinions. Fomenta el coneixement, l'actitud d'obertura, la comunicació i la llibertat de pensament.*
- Principi de tolerància: *El laïcisme respecta les conviccions i creences personals que conformen la identitat cultural de tots i totes. (Sempre que aquestes no influisquen negativament, suposen un atemptat a la dignitat de les persones, promoguen qualsevol tipus de violència, exalten la xenofòbia o el racisme, o siguen contraris als principis emmarcats en la declaració universal dels Drets Humans.)*

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

No consta

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

No consta

NEUROCIÈNCIA

EDUCACIÓ EMOCIONAL

Anomenem educació emocional al “conjunt d'intervencions educatives destinades a desenvolupar coneixements, habilitats i actituds sobre les emocions perquè una persona puga afrontar millor els reptes de la vida i augmentar el benestar personal i social.”
@Termcat

L'educació emocional “té com a objectiu desenvolupar habilitats relacionades amb diferents aspectes de la relació amb un mateix, amb els altres, amb el medi ambient i amb la comunitat. Ofereix aprenentatges relacionats amb el benestar físic, emocional i mental, l'autoestima i l'ancoratge personal en un espai de confiança. Implica tant el desenvolupament personal com la integració social, l'equilibri intern i la gestió eficaç de la vida.”

AMENACES

- L'ensenyant com a transmissor de coneixement.
- Desmotivació.
- (...)

OPORTUNITATS

- El benestar individual i col·lectiu, la curiositat com a base de l'aprenentatge
- Instaauració d'un clima positiu i cooperatiu
- Desenvolupament d'habilitats relacionades amb la intel·ligència emocional. Inclouen "habilitats interpersonals", conivure, gestionar emocions, confiança, autonomia, creativitat, ...
- (...)

“Tan sols podem aprendre si l'emoció ens ho permet. L'emoció és la clau de l'aprenentatge.”
@CarmeTimoneda

LÍNIES D'ACTUACIÓ

- Condicions d'aprenentatge des de la perspectiva del benestar.
- Actitud empàtica del professorat amb objectiu de promoure un efecte positiu sobre la motivació i les habilitats de l'alumnat.
- Gestió positiva de conflictes.
- Implementació d'una pedagogia activa, positiva, cooperativa, lúdica, diversificada i coherent:³
  - Activa: l'aprenent és protagonista en el seu aprenentatge;
  - Positiva: l'acció educativa es basa en posar en valor les capacitats de l'individu, el dret a equivocar-se, la invitació a trobar solucions,...
  - Cooperativa: centrada en el grup i la interacció, ... la dinàmica de grup com lloc privilegiat on es produeix l'aprenentatge.
  - Lúdica: introduint el plaer com a motor de l'aprenentatge i del progrés.
  - Diversificada: Té en compte la diversitat de ritmes,...
  - Coherent: Coherència entre discurs i actituds.

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DELS CENTRES EDUCATIUS: Normativa relacionada.

EDUCACIÓ INFANTIL i EDUCACIÓ PRIMÀRIA

DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

Article 83. Pla d'actuació per a la millora

2. El PAM té les finalitats següents: incrementar el percentatge d'alumnes que aconsegueix els objectius i les competències educatives corresponents, reduir l'absentisme escolar, millorar la *competència emocional* i les habilitats d'interacció social de l'alumnat per a aconseguir una integració socioeducativa més elevada i desenvolupar accions per a previndre i compensar les desigualtats en educació des d'una perspectiva inclusiva.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA, BATXILLERAT i FORMACIÓ PROFESSIONAL

DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.

Article 98. Pla d'actuació per a la millora

2. El PAM té les finalitats següents: incrementar el percentatge d'alumnes que aconsegueix els objectius i les competències educatives corresponents, reduir l'absentisme escolar, millorar la *competència emocional* i les habilitats d'interacció social de l'alumnat per a aconseguir una integració socioeducativa més elevada i desenvolupar accions per a previndre i compensar les desigualtats en educació des d'una perspectiva inclusiva.

---

³ FONT: Association pour l'Education Émotionnelle

PLURILINGÜISME

EDUCACIÓ PLURILINGÜE

“Una escola que proporcione una competència plurilingüe i intercultural que incloga el valencià com a llengua pròpia del país, el castellà com a llengua cooficial i dues llengües estrangeres dins l’etapa obligatòria. Una educació plurilingüe i intercultural que gire al voltant del valencià com a nucli organitzador de l’itinerari curricular plurilingüe i intercultural que s’impartisca en els centres. I que proporcione les estratègies i els elements de reflexió necessaris per a la convivència i la cohesió social al si de la societat valenciana.
@VicentPascual

AMENACES

OPORTUNITATS

- Diagnòs erroris
- Models allunyats de les investigacions científiques
- Insuficient o inadequada formació lingüística i didàctica del professorat
- Escassa atenció concedida als territoris de predomini lingüístic castellà
- El valencià en situació de perpètua desigualtat competencial
- Inadequada competència en llengües estrangeres
- Absència d’avaluacions
- (...)

- Elevada competència plurilingüe
- Equilibri competencial en llengües oficials
- Ús normalitzat del valencià
- Millora de la competència en llengües estrangeres
- Presència de les llengües i cultures no curriculars però pròpies de l’alumnat
- Cohesió social
- Eradicació de prejudicis, estereotips i ideologies lingüístiques sense fonament científic.
- (...)

“Quan l’escola rebutja la llengua de l’alumn@, és l’alumn@ a qui rebutja”
@JimCummins

DOCUMENT ASSOCIAT

“Aplicació del programa d’educació plurilingüe i intercultural a Secundària i Batxillerat: Guia de planificació, seguiment i millora”

https://escolavalenciana.org/web/wp-content/uploads/2020/02/200210_GUIA_DEF-PLC.pdf

FONTS

- Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives. "Pacte valencià contra la violència de gènere i masclista." València 2019
- LLEI 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, Integral contra la Violència sobre la Dona en l'Àmbit de la Comunitat Valenciana.
- Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. "Pla director de coeducació"
<http://www.ceice.gva.es/documents/161634256/165603089/Pla+Director+de+Coeducaci%C3%B3/41bf1d73-e9c9-4589-9f4c-bdab09fe0fcb>
- El Diario de la Educación. "Manifiesto por una educación democrática en valores" 14 septiembre 2018 (*Un primer esborrany del manifest elaborat per Jaume Carbonell (Diari de l'Educació), Miquel Martínez (Professor de la Universitat de Barcelona), Josep Mª Puig (Professor de la Universitat de Barcelona), Jaume Trilla (Professor de la Universitat de Barcelona) i Pedro Uruñuela (Asociación Convives)*)
- LE GAL Jean, Les droits de l'enfant à l'école. Pour une éducation à la citoyenneté participative, Editions de l'ICEM-Pédagogie Freinet, 2019. (1^eéd De Boeck 2002).
- Manifest per una educació emancipadora i transformadora: 25 principis i propostes" @ForoDeSevilla el signen: Jordi Adell, Rocío Anguita, Jaume Carbonell, Enrique J. Díez, Isabel Galvín, Rodrigo, J. García, José Gimeno Sacristán, Francesc Imbernon, Javier Marrero, Jaume Martínez Bonafé, Montse Millán, Carmen Rodríguez, Julio Rogero, Francesca Salvà i Juana Mª Sancho
- Pascual, Vicent "L'escola Valenciana. Un model d'educació plurilingüe i intercultural per al sistema educatiu valencià"***
http://www.fev.org/lesclaus/model_escola.pdf
- Pascual, Vicent "L'escola que volem. Una escola valenciana per al segle XXI**"
https://www.escolavalenciana.org/arxiu/upload/docsedu30x30/model_escola_que_volem.pdf
- "En route vers l'équité et l'inclusion..." Marie-Odile Magnan, Julie Larochelle-Audet (Université de Montréal)
- "John Dewey i l'educació democràtica" Carla Carreras Planas
- "L'école inclusive : « communiquer, vivre ensemble, se construire pour mieux réussir » Une école du vivre ensemble" W. Douat

- Association Pour l'éducation émotionnelle. (Réseau d'animateurs et formateurs en éducation émotionnelle et sociale (EES).

<https://www.education-emotionnelle.com/>

- L'éducation émotionnelle, de la maternelle au lycée, Michel Claeys Bouuaert, 2013

- DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària

- DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional.